

המוציא יין פרק שמיני שבת

ע"ה.

עין משפט נר מצוה

ד א ב מיי פ"ח מהל' שנת
הכ"ה ז'
ג א שס הלכה יב:

לעזי רש"י

גלוז"ר דגלוז"ר. ד. דב
חוק.
מיי"ל א. ברקית (מחלת
עיינים).
טלפ"א. חולד.

מוסף תוספות

א. טפי. מוס' הל'ש.
ב. דה"ה. מוס' הל'ש.
ג. דאמר (לעיל עו.)
ד. נתיקיה זה במחשבתו של
הז. רש"י. ד. דהא
מילתיה דרשב"ג מוסקא
גבייהו ומשפט דת"ק הדר
למילתיה. מ' ה"ן. ד[ו]א
רשב"א הוא סמוך
למילתיה הוה ליה למתני.
ה. דמשמע משום
דרעוהו מסוכה על דעת
רבו הוא. ה. מ' ה"ן.
ו. ד[ו]א רשב"א בכל אדם
קאמר. רש"י. דמחייב זה
במחשבתו של זה. מ' ה"ן.
ז. ועי' מהר"ם.
ח. דאלבית דת"ק הוא
דמתרין ליה ומשום הכי
לא שני ליה. מ' ה"ן.
ט. דלשון מצניע משמע
הכי ק"ל שהוצנע זה הדבר
אפי' ע"י אחר. מוס'
י. דאין הוה קסיד
דהוה מחייב לכי"ע
במחשבתו של זה והוה
קשיא ק"ל אטו מצניע לא
בעינן שיצויה הוא
להתחייב. רש"י. וכוון
שהוא לא הצניעו אמאי
מחייב. מוס' הל'ש. י.
במחשבתו של זה. מוס'
הל'ש. יא. ומתניין. מוס'
הל'ש. יב. לקט"ס. מוס'
הל'ש. יג. דכיון
דמחשבתו לו מהניא
מחשבתו של בעל הבית
להתחייב. לתלמיד.
יד. דמלך אמאי
מתניין. מוס' הל'ש.
טו. משום דקתני להו בחדי
יין ושמן ודבש. מוס'
הל'ש.

רבינו חננאל (המשך)

כל מה שהיה שם והצניע
ובא בדב בשבת והוציא אם
מה שהצניע לו תלמידו, אם
הוציא הרב דבר שהוא
חשוב לכל כשיעורין הללו
היי זהו חובו. ואם הוציא
הרב דבר שאינו חשוב לכל
פחות מן השיעורין הללו,
אילו הוא בעצמו הצניע
חייב עליו בכל שהיה, אבל
תלמידו הצניעו פחות הוא
מן השיעורין הללו מוציא
פטור, ואם הוציא מן
המשקין מה שלא הוצנע
אינו חייב אלא ברביעית.
שנמצאו דברי ר"ש שאמר
לא נאמר לו השיעורין
הללו אלא למצניעיהו למי
שנצניעם לו שמשו. ויש
שנפירשין שמועה זו פי'
אחר הדבין קאמר ר"ש
נאמר לו השיעורין הללו
אלא לניען הדבנה, ולא
סלק. ויש שגורסין שיטה
אחרת דאבי ראש דבריינו,
בד"א במוציא אבל מצניע
כל שהוא, ומקט"ס הכי אטו
מוציא לאו מצניע הוא,
ומתירקין פירוק דאבי.
ואנתנו לא ק"ל סלק לנא
הכי ומלשונא דפרישנא
דבין כוש קרוין אותה
ולשון אימרי ריש פילקא
ובלשון ישימצאל פלכה,
ושפירשין על פי הכוש כמו
כדור אצל הצניעה הלא
שיכדו הכוש ויטבו, ויש
שיבטו אותו מן העצם, ויש

שכן בוחצין יאירוד. אין נראה לר"י לפרש דהיינו תכלול דתוספתא
קמני צדק מילתא גופא שכולים לתורו וצבכותו (דף נח):
חשיב תכלול וחורו אלמא תכלול לאו היינו חורו: דם וכל מיני
משקין ברביעית. בתוספתא גרס ושאר מיני משקין וכן נראה"ה דהא
כל מיני משקין אינן צרביעית דיין

ושמן ודבש ומים שיעורן כלתנן
במתני': אטו מצניע לאו מוציא
הוא. פירש צקונט"ג דהוה מני למימר
הצ"ע כשהלניעו והוציאו אלא דניחא
ליה לישנוי בשלל הוציאו המלניע עכמו
משום דלמאי כרשב"א וקשה דמנלן
דלמאי כרשב"א אדרבה כרשב"ג
קטין בן יומיו: מים כדי לשוף בהן את
הקילור: אמר אביי מכדי כל מילתא דשכיחא
ולא שכיחא אוול רבנן בתר דשכיחא לקולא
שכיחא ושכיחא אוול רבנן בתר דשכיחא
לחומרא יין שתייתו שכיחא רפואתו לא
שכיחא אוול רבנן בתר שתייתו דשכיחא
לקולא חלב אכילתו שכיחא רפואתו לא
שכיחא אוול רבנן בתר אכילתו לקולא דבש
אכילתו שכיחא רפואתו שכיחא אוול רבנן
בתר רפואתו לחומרא אלא מים מכדי שתייתו
שכיחא רפואתו לא שכיחא מאי טעמא אוול
רבנן בתר רפואתו לחומרא א"א אמר אביי
בגלילא שנו רבא אמר אפי' תימא בשאר
מקומות כדשמואל דאמר שמואל כל שקייני
מוס ומטללי לבר ממיא דמוס ולא מטללי:
ושאר כל המשקין ברביעית: תנו רבנן א"ר
ובל מיני משקין ברביעית רבי שמעון בן
אלעזר אומר דם כדי לכחול בעין אחת *שכן
בוחלון לברקית ומאי גינהו דמא דתרנגולת
ברא רשב"ג אומר דם כדי לכחול בו עין אחת
שכן בוחלון ליאירוד ומאי גינהו דמא
דכרושתינא וסימנך גוא לגוא ברא לברא
בד"א במוציא אבל במצניע כל שהוא חייב רבי
שמעון אומר בד"א במצניע אבל במוציא אינו
חייב אלא ברביעית ומודים חכמים לר"ש
במוציא שופכין לרה"ר ששיעורין ברביעית:
אמר מר בד"א במוציא אבל במצניע כל
שהוא אטו מצניע לאו מוציא הוא אמר אביי
הכא במאי עסקינן בתלמוד שאמר לו רבו
לך ופנה לי המקום לסעודה הלך ופנה לו דבר חשוב לכל חייב עילויה דבר
שאינו חשוב לכל אי אצניע רביה מיחייב עילויה ואי לא לא מיחייב: אמר מר
מודים חכמים לר"ש יבמוציא שופכין לרה"ר ששיעורין ברביעית: שופכין
למאי חזו אמר רבי ירמיה לגבל בהן את הטיט והתניא טיט כדי לעשות
בהן פי כור לא קשיא הא דמיגבל הא דלא מיגבל לפי שאין אדם שורח
לגבל טיט לעשות פי כור: מתני' יבמוציא חבל כדי לעשות אוון לקופה
גמי כדי לעשות תלאי לנפה ולכברה רבי יהודה אומר כדי ליטול ממנו
מדת מנעל לקטן נייר כדי לכתוב עליו קשר מוכסין והמוציא קשר מוכסין חייב
נייר

לך ופנה לי המקום לסעודה הלך ופנה לו דבר חשוב לכל חייב עילויה דבר
שאינו חשוב לכל אי אצניע רביה מיחייב עילויה ואי לא לא מיחייב: אמר מר
מודים חכמים לר"ש יבמוציא שופכין לרה"ר ששיעורין ברביעית: שופכין
למאי חזו אמר רבי ירמיה לגבל בהן את הטיט והתניא טיט כדי לעשות
בהן פי כור לא קשיא הא דמיגבל הא דלא מיגבל לפי שאין אדם שורח
לגבל טיט לעשות פי כור: מתני' יבמוציא חבל כדי לעשות אוון לקופה
גמי כדי לעשות תלאי לנפה ולכברה רבי יהודה אומר כדי ליטול ממנו
מדת מנעל לקטן נייר כדי לכתוב עליו קשר מוכסין והמוציא קשר מוכסין חייב
נייר

וליסא לרבי ינאי. ור' שמעון בן אלעזר או או קמני או אבר קטן של
גדול או להפך וכולה חד שיעורא הוא: פ"ט כו'. ורבי ינאי מנאי
הוא: מכדי כל מילתא דשכיחא ולא שכיחא. כל ששיעור חכמים לעינין
שבת והוא רחוי לשני דברים חדא שכיחא וחדא לא שכיחא אוול רבנן
צשיעורן בתר דשכיחא ואפילו היא

קולא ששיעורה גדול אמרינן סתמיה
להא עבדי ולא אמרי' הואיל וחזי נמי
למילתא אחריתי ששיעורה קטן ניזיל
במרה לחומרא ואע"פ דלא שכיחא:
שכיחא ושכיחא. והיכא דשכיחא
מרייהו אזלינן לחומרא ולא משערין
צשיעורא וזוטא: רפואסו לא שכיחא.
כגון לשוף בו קילור ואע"ג דחזי לה
דליכא דעבדי צחלב אשה וליכא
דעבדי צמיא וחסין על היין שדמיו
יקרים הלכך אוול בתר שתייתו
ושיעורו צכדי מויגת כוס ואע"ג
דלקולא שיש כאן שיעור גדול וכן
חלב נמי חזי לאכילה ולשוף קילור
ומיהו לא שכיחא שהרי אף המים
רחויין לכך ויש עושין ממים הלכך
אוול רבנן בתר אכילתו ושיעורו
צכדי גמיאה ואע"ג דקולא היא:
דבש רפואסו נמי שכיחא. שאין
משקה אחר רחוי לכתיב: לחומרא.
הואיל ומרייהו שכיחן לחומרא
בעינן לשעריה: רפואסו לא שכיחא.
שהרי שאר משקין רחויין לכך ויש שפין
קילור צמאר משקין ושתייתו שכיחא
שעור שמיא מים הם שאין אדם
זומה יין לכל צמאי כי אם לסעודתו:
גגילא שנו. שהן עניים ומקפדין
דצבד מועט וחסין על יין וחלב לשוף
(ה) קילור ואין שפין אלא צמיא והלכך
רפואתו נמי שכיחא ובעינן למיזל
לחומרא: לא שקייני. כל משקין
ששפין בהן קילור: מסו. המולי:
ומטללי. מסככי' על העין ומונעין
מנאיתו עד שיכלה מנאיתו לגמרי
מפני שהן עינין ונגלדין כמין דצק
שקורין גלוז"ר: צר ממיא. דעדיפי
מכולו דמסו ולא מטללי שנבלעין
מיד או יגיבין מהר ולא נגלדין על
גב העין: שכן וחולין לנדיקס.
מיל"ש שזולטת בעין: ומאי נינהו.
מאזיה דס כוחלון אומי: ליאירוד.
תכלול. ובתוספתא רחמי לתורו והן
טיפות דקות של לזון הנולדות בעין
כתתן צבכותו גבי מומין (דף נח):
דמא דכרושתינא. עטלף שקורין
השיצו שהוא ליאירוד שהוא שוקע
בתוך העין: לנפח. דמא דתרנגולת
צבא לברקית שהיא צולטת: צד"א.
דבעינן שיעורא צמויא לר"ה: אצל

המלניע. והוציאו חייב בכל שהוא. לקמיה פריך אטו מצניע לאו מוציא הוא: ר' שמעון אומר צד"א. דמיחייב צשיעורא וזוטא כי האי:
צמלניע. צשיעור הזה וחזר והוציאו: אצל צמויא. אדם שלל הנניעו והוציאו אינו חייב אלא צרביעית: צמויא שופכין. אדם שלל
הנניען אינו חייב אלא צרביעית דצביר ממיא כל חזו דלקטנן לא גבול לך טיט: אטו מצניע לאו מוציא הוא. הלל אף מתיחייב אלא על ידי
הולאה: אמר אביי כהא צמלניע. כגון שוליה דגמרי צמלניע. דבר שחשוב לכל מיחייב עליה. ואף על גב
דלא אצניעי רביה לנכרו: דבר שאינו חשוב לכל בו'. והכי קאמרי צד"א דבעינן שיעורא דחשיב צמויא כלומר צבד ששין לך לילך זו
אלא אחר הולאתו זה לא שמתחשבה תלייה בזה שהוליא אצל צמלניע צבד שיש לך לילך וצן אחר מחשבה של מצניע כגון המלניע כל שהוא חייב זה
המוציאו ורשב"א אמרה ואזיל לטעמיה דלמאר צפרקין דלעילא דצבד שאין מצניעין כמיהו והוכשר ליה והצניעו נתיחייב זה במחשבתו של זה. וה"ה
דמני לאוקמי צמלניע גופיה ולמימר הכי צד"א צמויא צבד שלל הולנע ואין לך לילך זו אלא אחר הולאתו של זה אצל אם היה זה מצניע דבר
זה מתחילה וחזר והוציאו חייב אלא משום דשמעינן ליה דלמאר נתיחייב זה במחשבה של זה אוקמנא אצניי אפי' צמאר שהוציאו וכו"ש אם הוציאו הוא
עכמו: פי כור. נקב שנתנין בו המפוח ושיעורא וזוטא הוא ומרביעית חזי לגבל טווא וימין דהולאת טיט חשיבא צכדי פי כור בעינן נמי
לשעריה בהן (ט) דעבדי לטיט צכדי גיבול פי כור: דמיגבל. כצ חשבו צכדי פי כור אצל זה שעדיין לא גבול אינו נשער צכך לפי שאין אדם
שורח לגבל שיעור מועט מה ואם צל לגבל מגבל יומר ועושה זו דברים אחרים: מתני' און לקופה. לאחזה צה: טלא. לתלות זו:
מדת מנעל. להראותו לאומן כמדה זו ואי תרמי. יניי. מעשבים עושים אותו: קשר של מופסין. יש לך אדם שנתן המכס לנפח הנהר במקום
אחד או מוחל לו במתנה והוא מוסר לו חותם להראותו למוכס שמתח לו המכס ודרכו לכתוב זו שמי אומיות והן גדולות משמי אומיות שלנו:

א) לעיל מ. ג"ע בתוספתא,
ב) גבי העין דגגילא שנו
פי מי גליל שחן דיועין כי
מועילין לעין בקילור כמו מי
דקלים (לקטן דף ק). אדם
דיועין שמועילין להרקה
בערך גליל ועי' מוס' לעיל מ.
ד"ה גגילא. וכן תוס' מניגה
כ. ד"ה גגילא. א. ונספ'
פ"ט. ד) גבי העין קילור
פי שנתנו קמיהו על גב
עינין. ט) לקטן עט.
ו) לקטן עט. ז) א. ונספ'
ח) שנתן פיע ע"ה.
ט) דף ע"ג. א. ב"א נספ':
ובא אחר הוציאו.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה גגילא שנו
והי' לכוף בו קילור. י"ב ע"ל
כדף מן מניש' המוס' ד"ה
גגילא: (ב) ד"ה פי כור וכו'
כתבן מיא דעבדי לטיט:

גלוין הש"ס

גמ' שכן בחולין לברקית.
פי' צבכות דף נח ע"ב מוס'
ד"ה וימין:

רבינו חננאל

אמר אביי מכדי לעינן
שיעור הוצאה כל דבר שיש
בו ב' מידות אחת
מצויה ואחת שאינה מצויה
הלכו חכמים בשיעור
הוצאתו אחר ההנאה
המצויה, אפי' אצ"ג שהיא
מורכבת מן האחרת ונמצאת
לקולא, ואם שתיהן מצויות
הלכו להחמיר. חלב שתייתו
שכיחא ורפואתו לא
שכיחא, אוול רבנן בתר
שתייתו לקולא, יין שתייתו
שכיחא ורפואתו לא
שכיחא, אוול רבנן בתר
שכיחא, אוול רבנן נמי בתר
שתייתו לקולא. דבש
אכילתו שכיחא ורפואתו
שכיחא, אוול רבנן בתר
רפואתו לחומרא. ושאלו
את אביי מים מכדי שתייתו
שכיחא ורפואתו לא
שכיחא, מיט אוול רבנן
בתר רפואתו דאמרו כדי
לשוף בהן את הקילור.
ואחר אביי בדגלילא שנו.
לכומר, מי גליל שחן דיועין
שמועילין לעין בקילור שחן
כמי דקלים שחן דיועין
שמועילין לירוקה, אבל מים
דעלמא ברביעית. רבא אמר
אפילו תימא מים כששאר
מקומות שאין המים טועיין
בהן את הקילור כדשמואל,
דאמר שמואל כלהו שיקיי
מעלו וטעדי בר מן שאין
דמעלו וגודי. וכן תורף
הדברית שאין המים טועיין
כמי מים, אלא עיקר
שתייתו בעין רפואה היא
לפיכך שיעורן כרפואה. דם
ברביעית. ואם של דרופית,
דהוה תרנגולא כרא, או של
עטלף, כדי לכחול עין אחת
ברקית, כאחזה ששנו
השוכר את החמור
הברקית. [וליאירוד].
חווורון שמלבין שחור
בעינין. כרושתינא,
תרנגולא דבתא, וי"א
אלכפאש רומה מועיל
לכאב שבתוך עין, וכן
דוכיפת מועיל לדבש
שמחין לעין. תנא במ"ה
דברים אמורים בלא קום
שהוציא דבר שמוציא קום
הוצניעו, שהוא צריך
לשיעורין הללו. אבל הנניע
דבר בחול לצרכו והוציאו
בשבת חייב עליו בכל
שהוא. ריש אומר כל נאמר
השיעורין הללו לא נאמר
אלא למצניעיהו
הצניע בחול צרכו והוציאו
הוציאו בשבת חייב. אבל
אם הוציא בלום מן כל אילו